

Domeinen: lezen, spreken, luisteren, schrijven
Onderwerp: raadsels aanvullen en raadsels schrijven
Lesduur: 50 minuten

Lesdoelen

Hoofddoel van de les

- > Raadsels verzinnen voor elkaar.
- > Woorden associëren met een gegeven gedicht en daarmee creatief aan de slag gaan.

Andere doelen

- > Per twee samenwerken.
- > Woorden verzinnen die met het gedicht te maken hebben.
- > Letters uit het woord nastempelen en ze dan verder in een compositie gebruiken.

Materialen

Folio

- > bronnenbladen 1-2

Diversen

- > wit papier
- > stempelkussens
- > letterstempels
- > een groot vel papier
- > kleurpotloden
- > extra indien mogelijk: allerlei zoekboeken

Voorbereiding

- > Heb je in de klas/school/bib boeken uit de reeks 'Ik zie, ik zie ... een boek vol (raadsels, griezels, schatten, geheimen, fantasie ...)' van Walter Wick en Jean Marzollo, dan kun je die zeker in je les gebruiken. Laat de leerlingen in groep zoekplaten bestuderen en er raadsels voor mekaar bij verzinnen. Je kunt ook andere zoekboeken gebruiken voor het verzinnen van raadsels.
- > Als je de poster van het gedicht niet kunt projecteren, dan kun je bronnenblad 1 voor de leerlingen kopiëren.
- > Voorzie per groepje van vier leerlingen een set letterstempels en voldoende stempelkussens om mee aan de slag te gaan. Je kunt in winkelketens ook zeer voordelige sets letterstempels aankopen.
- > Voorzie voor elke leerling een blad wit papier (liefst dikte 120 gram).
- > Voorzie een groot vel papier waar je de werkjes als collage op kunt kleven. Dat kan een achterkant van een poster zijn, een groot wit of bruin vel papier.
- > Zoek met je leerlingen het ontbrekende woord in het gedicht van vandaag.

Coöperatieve werkvormen in deze les

Tweegesprek

- 1 Elke leerling zoekt of krijgt een partner.
- 2 De leraar stelt een vraag: 'Overleg/bespreek met je partner ...'
- 3 De leerlingen overleggen met elkaar en noteren al dan niet hun bevindingen.
- 4 De leraar duidt een leerling aan die de bevindingen meedeelt.

Brug naar andere leergebieden

Werk je graag verder rond dit thema? Laat de leerlingen dan allerlei materialen en voorwerpen verzamelen en meebrengen en laat hen er een eigen 'zoekplaat' mee maken.

Enkele voorbeelden:

Bron foto's: www.knappeknopjes.be

Lesgang

► Oriënteren en plannen

1 Het gedicht 'de boot' beluisteren

Projecteer de poster of bronnenblad 1. Lees het gedicht 'de boot' voor. Bespreek de inhoud.

- > *Waarover gaat het gedicht?*
- > *Wat zouden die raadsels en wonderlijke verhalen kunnen zijn?*
- > *Weet jij wat de schrijver bedoelt met het noorden, het zuiden, het westen en het oosten? (Toon dat a.d.h.v. een windroos, windhaan enz.).*
- > *Wat zou de schrijver bedoelen met kleuren, geuren en woorden uit de verschillende windstreken?*
- > *Wat zou er volgens jou uit het noorden kunnen komen?*
- > *Welk woord zou passen in het gedicht?*

2 Het ontbrekende woord uit het gedicht bedenken

Coöperatieve werkvorm: tweegesprek

Laat de leerlingen per twee of in een grotere groep een woord bedenken dat in het gedicht past.

Laat alle groepjes hun voorstellen toelichten en noteer ze op het bord. Beslis klassikaal welk woord ze als 'winnaar' kiezen om in te sturen voor het 'gatengedicht'.

Poster / Bronnenblad 1

Poster / Bronnenblad 1

Tip! Het maakt niet uit of het ingestuurde woord juist of fout is. Het juiste woord wordt de volgende dag bekend gemaakt.

▶ Hoofddoel uitvoeren en verwerken

3 Raadsels aanvullen

Lees een paar van de onderstaande raadsels voor. Laat de leerlingen ze aanvullen. Bij die raadsels staat het rijmen centraal.

- > Hé, kom je met me mee? Ik ga vandaag een dagje naar ... zee
- > Mama, ik kom een beetje later, ik vind het fijn in het bad vol ... water
- > De boot ligt in de haven, de piraat blijft nog naar de schat verder ... graven
- > Op het strand daar ver, lag een prachtige zee ... ster
- > Als ik kon, toverde ik vandaag de ... zon
- >

4 Eigen raadsels verzinnen

Laat de leerlingen die dat willen een raadsel bedenken voor de anderen. Dat kan een raadsel zijn op rijm, maar dat hoeft niet (niet op rijm is gemakkelijker).

Geef indien nodig een voorbeeld zonder rijm.

- > Door welke uitvinding kun je door de dikste muren kijken? het raam
- > Wat moet stuk zijn om het te kunnen gebruiken? een ei
- > Wat heeft een duim en vier vingers, maar leeft niet? een handschoen
- > Ik zie ik zie wat jij niet ziet en het is wit, lang, stoffig, je kunt ermee schrijven ... een krijtje van de juf

5 Een woordenweb rond 'zee' opbouwen

Schrijf het woord 'zee' op het bord.

Laat woorden opnoemen die hen aan de zee doen denken.

Noteer de woorden in een woordenweb op het bord.

Voorbeelden zijn: boot, zee, water, blauw, zon, wolk, strand, petje, zandkasteel, golven, vakantie, vis, vislijn, pier, garnaal, vlieger, schelp ...

6 De woorden uit het woordenweb creatief verwerken

Laat elke leerling één woord uitkiezen. Meerdere leerlingen mogen eenzelfde woord kiezen.

Elke leerling stempelt letters over het hele witte blad.

Opgelet: hij/zij gebruikt enkel de letters uit het gekozen woord.

Wanneer de leerling klaar is met het stempelwerk, maakt en kleurt hij/zij op het blad een tekening van dat woord.

Alle tekeningen worden uitgeknipt en samengebracht tot een grote collage.

bv.

Tip! Gebruik zoekplaten om raadsels te bedenken. Hiervoor zijn de boeken 'Ik zie ik zie, een boek vol ...' erg geschikt. Laat de leerlingen in groepjes bij een gegeven zoekplaat raadsels voor elkaar verzinnen.

Stempelkussen, letterstempels, tekenpapier, kleurpotloden

Tip! Heb je geen stempels, dan kun je de letters ook in verschillende lettergrootte laten schrijven.

▶ Controleren en reflecteren

7 Een appreciatie over de activiteit geven

Laat de leerlingen vertellen wat ze van de activiteit vonden.

- > *Wat vond je leuk / minder leuk?*
- > *Hoe lukte het om per twee samen te werken?*
- > *Wat vind je van onze collage?*
- > *Wat vind je er zo mooi aan?*
- > *Waarmee zouden we onze collage nog kunnen aanvullen?*

Je kunt eventueel suggereren om het gedicht 'de boot' er als aanvulling bij te hangen.

8 Naar het afsluitend gedicht luisteren

Lees als afsluiting het gedicht op bronnenblad 2 voor.

Bronnenblad 2

Bronnenblad 1

De boot, de boot,
de boot van over zee,
brengt raadsels
en wonderlijke verhalen mee.

Uit het zuiden de kleuren,
???? uit het noorden.
Uit het oosten de geuren,
uit het westen de woorden.

De boot, de boot,
de boot ligt nu in de haven,
en o, wat is hij groot!

Geert De Kockere

De boot, de boot,
de boot van over zee,
brengt raadsels
en wonderlijke verhalen mee.

Uit het zuiden de kleuren,
???? uit het noorden.
Uit het oosten de geuren,
uit het westen de woorden.

De boot, de boot,
de boot ligt nu in de haven,
en o, wat is hij groot!

Geert De Kockere

De boot, de boot,
de boot van over zee,
brengt raadsels
en wonderlijke verhalen mee.

Uit het zuiden de kleuren,
???? uit het noorden.
Uit het oosten de geuren,
uit het westen de woorden.

De boot, de boot,
de boot ligt nu in de haven,
en o, wat is hij groot!

Geert De Kockere

De boot, de boot,
de boot van over zee,
brengt raadsels
en wonderlijke verhalen mee.

Uit het zuiden de kleuren,
???? uit het noorden.
Uit het oosten de geuren,
uit het westen de woorden.

De boot, de boot,
de boot ligt nu in de haven,
en o, wat is hij groot!

Geert De Kockere

Uit: Samen over een muurtje, Geert De Kockere

Als je goed kijkt,
kun je de zee
zien ademen.
In en uit
en weer in
en nog eens uit.

Heel langzaam,
terwijl jij erin
en eruit
en er weer in
en er nog eens uit.

Uit: Samen over een muurtje, Geert De Kockere

Domeinen: lezen, spreken, luisteren, schrijven
Onderwerp: monsternamen verzinnen en monstergedichten aanvullen
Lesduur: 50 – 75 minuten

Lesdoelen

Hoofddoel van de les

- > Monsternamen verzinnen bij gegeven prenten.
- > Een gedicht aanvullen naar analogie met een gegeven voorbeeldgedicht.

Andere doelen

- > Per twee en in groep samenwerken.
- > Genieten van het beluisteren van een verhaal.
- > Rijnwoorden verzinnen.

Materialen

Folio

- > bronnenbladen 1-3
- > kopieerbladen 1-2

Diversen

- > facultatief: boek 'Dit is een boek vol monsters' van Guido van Genechten
- > een pion voor elke leerling
- > een dobbelsteen per groep van drie à vier leerlingen

Voorbereiding

- > Vraag even bij de collega's van de oudste kleuters na of ze het boek 'Dit is een boek vol monsters' van Guido Van Genechten in hun klasbib hebben. Zo niet kun je het ontlenen in de bib.
- > Als je de poster van het gedicht niet kunt projecteren, dan kun je bronnenblad 1 voor de leerlingen kopiëren.
- > Kopieer kopieerblad 1 voor de leerlingen (een kopie per twee leerlingen).
- > Kopieer kopieerblad 2 voor elk groepje op een A3-blad. Lamineer je het, dan kan het later nog eens van pas komen in een hoekenwerk bijvoorbeeld. Maak de groepjes best niet te groot, een groep van drie à vier leerlingen is ideaal.
- > Zoek met je leerlingen het ontbrekende woord in het gedicht van vandaag.

Coöperatieve werkvormen in deze les

Tweegesprek

- 1 Elke leerling zoekt of krijgt een partner.
- 2 De leraar stelt een vraag: 'Overleg/bespreek met je partner ...'
- 3 De leerlingen overleggen met elkaar en noteren al dan niet hun bevindingen.
- 4 De leraar duidt een leerling aan die de bevindingen meedeelt.

Lesgang

► Oriënteren en plannen

1 Het gedicht beluisteren

Projecteer de poster of bronnenblad 1. Lees het gedicht voor.
Bespreek de inhoud.

- > *Waarover gaat het gedicht?*
- > *Zit er in jullie buik soms een beest?*
- > *Gromt dat beest in je buik dan ook?*
- > *Welke geluiden maakt je buik of het beest in je buik dan?*
- > *Wat zou het beest in je buik graag eten? Zou het dan stoppen met grommen?*
- > *Welk woord zou passen in het gedicht?*

2 Het ontbrekende woord uit het gedicht bedenken

Coöperatieve werkvorm: tweegesprek

Laat de leerlingen per twee of in een grotere groep een woord bedenken dat in het gedicht past.

Laat alle groepjes hun voorstellen toelichten en noteer ze op het bord. Beslis klassikaal welk woord ze als 'winnaar' kiezen om in te sturen voor het 'gatengedicht'.

► Hoofddoel uitvoeren en verwerken

3 Het verhaal 'Dit is een boek vol monsters' beluisteren

Lees het boek 'Dit is een boek vol monsters' van Guido van Genechten voor.

- > *Wat vonden jullie grappig?*
- > *Wat vonden jullie van de illustraties?*
- > *Was je echt bang voor die monsters?*
- >

4 Bij tekeningen van allerlei monsters leuke namen verzinnen

Vertel dat zo'n monster altijd een speciale naam heeft.

Projecteer bronnenblad 2. Je ziet er enkele monsters uit het boek 'Dit is een boek vol monsters'.

Laat de leerlingen er 'monsternamen' bij verzinnen. Probeer daarbij de creativiteit te stimuleren. Geef tips waar nodig. Doe er eerst een voor.

- > *Wat altijd grappig is, is wanneer de naam een woord is dat niet bestaat.*
- > *Bij akelige monsters mag het een akelige naam zijn, bij grappige monsters kies je het best een grappige naam.*

Poster / Bronnenblad 1

Poster / Bronnenblad 1

Tip! Het maakt niet uit of het ingestuurde woord juist of fout is. Het juiste woord wordt de volgende dag bekend gemaakt.

Bronnenblad 2

5 Het gedicht 'paadje' beluisteren

Lees het gedicht 'paadje' voor.

Vertel de leerlingen dat zij in duo's een gedicht over een monster zullen schrijven.

Indien nodig kun je er met de klas ook eerst eentje klassikaal maken.

Verduidelijk dat het over fantasie gaat, dat niet alles uit het gedicht juist moet zijn, dat het ook grappig mag zijn enz.

6 In duo's het gedicht 'monster' aanvullen

Laat in duo's het gedicht aanvullen. Voorzie voor elke leerling een kopie van kopieerblad 1.

Indien er nog tijd over is, kunnen ze een illustratie maken bij het gedicht.

7 De zelfgemaakte gedichten voorlezen

Laat leerlingen die dat willen hun gedicht aan de anderen voorlezen.

Geef ze hiervoor uiteraard positieve feedback.

▶ Controleren en reflecteren

8 Het 'grote monsterspel' spelen

Leg het 'grote monsterspel' uit.

Daarbij gelden de volgende spelregels.

- > *Kom je op het monster met stippen, dan moet je een rijmwoord zoeken dat rijmt op het woord dat in de buik van het monster staat.*
- > *Kom je op een monster met streepjes, dan moet je een woord zoeken dat begint met de eindletter van het woord op de buik van het monster.*
- > *Kom je op een monster met sterren, dan moet je een woord zoeken met hetzelfde buikje als dat van het monster.*
- > *Kom je op een monster met boogjes, dan moet je een woord zoeken met dezelfde beginletter als het woord dat in de buik van het monster staat.*

Laat in groepen het spel spelen en stuur indien nodig bij.

9 Een appreciatie over de activiteit geven

Laat de leerlingen vertellen wat ze van de activiteit vonden.

- > *Wat vond je leuk / minder leuk?*
- > *Hoe lukte het samenwerken?*
- > *Was het moeilijk? Wat vond je soms moeilijk?*

Bronnenblad 3

Tip! Je kunt de leerlingen ook in groepjes van drie à vier laten samenwerken.

Kopieerblad 1

Tip! Heb je leerlingen voor wie dit te moeilijk is, werk dan in een miniklas met hen samen. Zo ervaren zij ook succes en hebben ze een leuk resultaat.

Kopieerblad 2

ik lees met hup en aap

Soms zit er in mijn buik
een beest dat gromt.
En weet je hoe dat komt?
Dat het gromt?
Het heeft honger!
En het lust alleen maar **????** .
Of snoepjestaart. En ijsjes.
Of vijf lange vingers na elkaar.

Echt waar!

Geert De Kockere

Soms zit er in mijn buik
een beest dat gromt.
En weet je hoe dat komt?
Dat het gromt?
Het heeft honger!
En het lust alleen maar **????** .
Of snoepjestaart. En ijsjes.
Of vijf lange vingers na elkaar.

Echt waar!

Geert De Kockere

Soms zit er in mijn buik
een beest dat gromt.
En weet je hoe dat komt?
Dat het gromt?
Het heeft honger!
En het lust alleen maar **????** .
Of snoepjestaart. En ijsjes.
Of vijf lange vingers na elkaar.

Echt waar!

Geert De Kockere

Soms zit er in mijn buik
een beest dat gromt.
En weet je hoe dat komt?
Dat het gromt?
Het heeft honger!
En het lust alleen maar **????** .
Of snoepjestaart. En ijsjes.
Of vijf lange vingers na elkaar.

Echt waar!

Geert De Kockere

Uit: Er is iets aan de kip met je hand, Geert De Kockere en Nelleke Verhoeff

Bronnenblad 2

Uit 'Een boek vol monsters'
Guido van Genechten

Paadje

Er was eens
een paadje
en in dat paadje
zat een putje
en in dat putje
lag een pitje
en op dat pitje
sprong een padje
en op dat padje
stond een petje
en in dat petje
zat een gaatje
Zei papaatje

Uit: Een fruitje van zilver, Geert De Kockere en Klaas Verplancke

Naam:

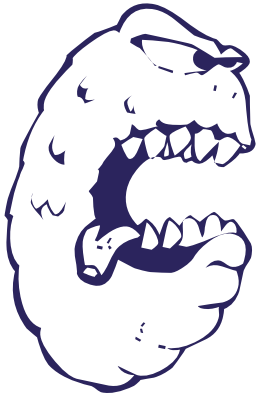

Een monstergedicht

Maak er een echt

gedicht van!

Er was eens een monster

een monster

en bij dat monster

zat een

en bij

lag een

en op dat/die

sprong een

en op dat/die

stond een

en in dat/die

zat een

.....

Het grote monsterspel

ik lees met hup en aap

Speel met pionnen en dobbelstenen!

Domeinen: lezen, spreken, luisteren, schrijven
Onderwerp: woorden verzinnen bij een gekozen dier
Lesduur: 50 minuten

Lesdoelen

Hoofddoel van de les

- > Met een gegeven letter woorden maken die passen bij het door hun gekozen dier.

Andere doelen

- > Per twee en in groep samenwerken.
- > Rijmwoorden met elkaar verbinden.

Materialen

Folio

- > bronnenblad 1
- > kopieerbladen 1-3

Diversen

- > indien mogelijk letterstempels en stempelkussens

Voorbereiding

- > Als je de poster van het gedicht niet kunt projecteren, dan kun je bronnenblad 1 voor de leerlingen kopiëren.
- > Kopieer kopieerblad 1 en 2 voor elke leerling.
- > Kopieer kopieerblad 3 voor elke groep van twee of drie leerlingen op dikker gekleurd papier.
- > Heb je onvoldoende tijd om deze les volledig te geven, dan kun je de opdracht op kopieerblad 1 en/of de opdracht op kopieerbladen 2 en 3 alvast een andere keer gebruiken, bv. tijdens contract- of hoekenwerk.
- > Zoek met je leerlingen het ontbrekende woord in het gedicht van vandaag.

Coöperatieve werkvormen in deze les

Tweegesprek

- 1 Elke leerling zoekt of krijgt een partner.
- 2 De leraar stelt een vraag: 'Overleg/bespreek met je partner ...'
- 3 De leerlingen overleggen met elkaar en noteren al dan niet hun bevindingen.
- 4 De leraar duidt een leerling aan die de bevindingen meedeelt.

Lesgang

► Oriënteren en plannen

1 Het gedicht beluisteren

Projecteer de poster of bronnenblad 1. Lees het gedicht voor.

Bespreek de inhoud.

- > *Waarover gaat het gedicht?*
- > *Welke woorden in het gedicht rijmen op elkaar? schuurtje – muurtje, naam – raam, keek – leek*
- > *Wie heeft er ook een schuurtje in de tuin of weet een schuurtje staan?*
- > *Wat kan er allemaal in een schuurtje staan?*
- > *Wat zou je allemaal kunnen zien wanneer je door het raam van het schuurtje naar binnen zou kijken?*
- > *Welk woord zou passen in het gedicht?*

2 Het ontbrekende woord uit het gedicht bedenken

Coöperatieve werkvorm: tweegesprek

Laat de leerlingen per twee of in een grotere groep een woord bedenken dat in het gedicht past.

Laat alle groepjes hun voorstellen toelichten en noteer ze op het bord. Beslis klassikaal welk woord ze als 'winnaar' kiezen om in te sturen voor het 'gatengedicht'.

3 Woorden zoeken die passen bij een gegeven dier

Schrijf het woord 'slang' op het bord. Schrijf de letters van boven naar beneden.

Verzin met de leerlingen bij elke letter een woord dat bij 'slang' past. Bijvoorbeeld: s van sluw, l van lang, a van au, n van niet harig, g van gevaarlijk.

Verduidelijk dat zij vandaag ook zulke gedichten maken: ze kiezen een dier, stempelen of schrijven de letters onder elkaar en zoeken woorden die bij dat dier passen.

► Hoofddoel uitvoeren en verwerken

4 Een woordweb rond 'dieren' en 'eigenschappen' maken

Stel met de leerlingen een woordweb op. Schrijf 'dier' in het midden en laat hen allerlei dieren opsommen. Noteer die op het bord.

Stel een woordweb op met eigenschappen die bij dieren passen. Dat maakt het voor de leerlingen straks makkelijker om een woord uit te kiezen als ze geen passende eigenschap vinden. Voorbeelden: zacht, ruw, lief, sluw, vals, roofdier, planteneter, klein, groot, zwaar, dik, slurf, snuit, giftig, gevaarlijk, huisdier, groen, rood enz.

Poster / Bronnenblad 1

Poster / Bronnenblad 1

Tip! Het maakt niet uit of het ingestuurde woord juist of fout is. Het juiste woord wordt de volgende dag bekend gemaakt.

Tip! Bespreek indien nodig een tweede dier.

5 Bij een gekozen dier passende eigenschappen verzinnen en noteren

Laat de leerlingen een dier kiezen en op het kopieerblad stempelen (letters onder elkaar, telkens één letter naast iedere schrijflijn). Laat ze bij elke letter een passende eigenschap bedenken en die stempelen, schrijven of tekenen. Laat de leerlingen elkaar helpen als ze geen eigenschap vinden bij een bepaalde letter. Wanneer ze klaar zijn maken ze nog een tekening van hun gekozen dier.

6 De 'dierenvondsten' voorlezen

Laat de leerlingen die dat willen de gekozen woorden bij hun dier aan de anderen voorlezen. Geef hun positieve feedback.

7 Het passende rijmwoord bij gegeven prenten van dieren zoeken

Leg de opdracht op kopieerblad 2 uit. Laat het juiste rijmwoord bij de gegeven prenten zoeken door wat bij elkaar past te verbinden.

▶ Controleren en reflecteren

8 De 'rijmmemory spelen'

Leg de 'rijmmemory' uit aan de leerlingen. Laat in groepjes het spel spelen en stuur bij indien nodig.

9 Over de activiteit reflecteren

Laat de leerlingen vertellen wat ze van de activiteit vonden.

- > *Wat vond je leuk / minder leuk?*
- > *Wat vond je het leukst vandaag? Waarom?*
- > *Hoe lukte het samenwerken?*
- > *Was het moeilijk? Wat vond je soms moeilijk?*

Kopieerblad 1

Tip! Gebruik korte en lange diernamen om te differentiëren. Je kunt de opdracht ook per twee laten maken, elk op hun eigen kopieerblad, maar met hetzelfde dier.

Kopieerblad 2

Kopieerblad 3

Tip! Dit spel kun je nadien hergebruiken tijdens hoekenwerk of wanneer leerlingen sneller klaar zijn.

Bronnenblad 1

<p>In een schuurtje zonder naam zat een muurtje met een raam.</p> <p>En als je op je tenen stond en door dat raam naar binnen keek, zag je in dat schuurtje, geloof het of niet, een paard dat op een <input type="text" value="????"/> leek.</p> <p><i>Geert De Kockere</i></p>	<p>In een schuurtje zonder naam zat een muurtje met een raam.</p> <p>En als je op je tenen stond en door dat raam naar binnen keek, zag je in dat schuurtje, geloof het of niet, een paard dat op een <input type="text" value="????"/> leek.</p> <p><i>Geert De Kockere</i></p>
<p>In een schuurtje zonder naam zat een muurtje met een raam.</p> <p>En als je op je tenen stond en door dat raam naar binnen keek, zag je in dat schuurtje, geloof het of niet, een paard dat op een <input type="text" value="????"/> leek.</p> <p><i>Geert De Kockere</i></p>	<p>In een schuurtje zonder naam zat een muurtje met een raam.</p> <p>En als je op je tenen stond en door dat raam naar binnen keek, zag je in dat schuurtje, geloof het of niet, een paard dat op een <input type="text" value="????"/> leek.</p> <p><i>Geert De Kockere</i></p>

Uit: Samen over een muurtje, Geert De Kockere

Naam:

Een dierengedicht

- 1 Kies een dier.
- 2 Stempel het.
- 3 Zoek bij elke letter een woord dat bij je dier past.

Teken hier je dier.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Naam:

Rijmwoorden zoeken

1 Verbind de prent met het juiste rijmwoord.

bal

druif

vuil

hol

banaan

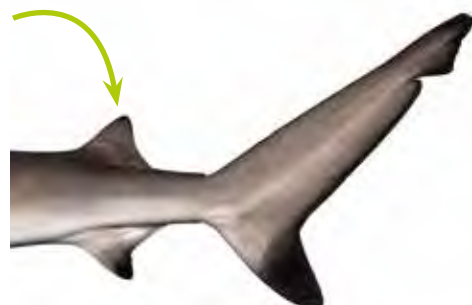
kin

kaas

peer

Rijmmemory

Domeinen: lezen, spreken, luisteren, schrijven

Onderwerp: zinnen maken die niet kunnen

Lesduur: 50 minuten

Lesdoelen

Hoofddoel van de les

- > Aan een gegeven zin woorden toevoegen waardoor er een zin ontstaat die niet kan.

Andere doelen

- > Per twee en in groep samenwerken.
- > Plezier beleven aan het gebruiken van hun fantasie bij het maken van eigen gekke zinnen.

Materialen

Folio

- > bronnenbladen 1-2
- > kopieerblad 1

Diversen

- > kranten en/of tijdschriften

Voorbereiding

- > Als je de poster van het gedicht niet kunt projecteren, dan kun je bronnenblad 1 voor de leerlingen kopiëren.
- > Voorzie kranten en/of tijdschriften of laat de leerlingen er meebrengen.
- > Kopieer bronnenblad 2 per groepje van vier leerlingen ter inspiratie (enkel als je het niet kunt projecteren).
- > Kopieer kopieerblad 1 voor elke leerling.
- > Zoek met je leerlingen het ontbrekende woord in het gedicht van vandaag.

Coöperatieve werkvormen in deze les

Tweegesprek

- 1 Elke leerling zoekt of krijgt een partner.
- 2 De leraar stelt een vraag: 'Overleg/besprek met je partner ...'
- 3 De leerlingen overleggen met elkaar en noteren al dan niet hun bevindingen.
- 4 De leraar duidt een leerling aan die de bevindingen meedeelt.

Lesgang

► Oriënteren en plannen

1 Het gedicht 'Zeb' beluisteren

Projecteer de poster of bronnenblad 1. Lees het gedicht voor.
Bespreek de inhoud.

- > *Waarover gaat het gedicht?*
- > *Wat wou Zeb zoal? Hij wou de zee, de zon, alles wat niet kon en de wind.*
- > *Wat wil 'wie zoekt, die vindt' zeggen? Dat als je echt iets wil, dat het dan kan. Je moet gewoon volhouden.*
- > *Wat betekent de zin 'wind die nooit meer liggen gaat'? Dat de wind er altijd is, dat het niet stopt met waaien.*
- > *Welk woord zou passen in het gedicht?*

2 Het ontbrekende woord uit het gedicht bedenken

Coöperatieve werkvorm: tweegesprek

Laat de leerlingen per twee of in een grotere groep een woord bedenken dat in het gedicht past.

Laat alle groepjes hun voorstellen toelichten en noteer ze op het bord. Beslis klassikaal welk woord ze als 'winnaar' kiezen om in te sturen voor het 'gatengedicht'.

3 'iets willen wat niet kan' bespreken

Vertel dat Zeb graag iets wil dat eigenlijk niet kan. Zo wou hij de zee, de zon en de wind. Maar die kun je niet echt hebben.

Vraag de leerlingen naar voorbeelden van iets willen wat niet kan.

Voorbeelden: een echte dino als huisdier, een huis van goud, elke dag je lievelingseten eten ...

4 Zinnen aanvullen zodat die 'niet kunnen'

Vertel aan de leerlingen dat ze zinnen gaan bedenken die niet kunnen.

Ze kunnen die aanvullen door zelf een vervolg te schrijven, maar ze mogen ook in kranten en tijdschriften op zoek gaan naar woorden en stukken van zinnen om de opgegeven zin aan te vullen.

► Hoofddoel uitvoeren en verwerken

5 Individueel of per twee zinnen bedenken die niet kunnen

Laat de leerlingen individueel of per twee werken aan hun opdracht op kopieerblad 1. Ga rond om te begeleiden en stuur bij waar nodig.

6 De 'zinnen die niet kunnen' voorlezen

Laat de leerlingen die dat willen hun gevonden zinnen aan de anderen voorlezen. Geef hun positieve feedback.

Poster / Bronnenblad 1

Poster / Bronnenblad 1

Tip! Het maakt niet uit of het ingestuurde woord juist of fout is. Het juiste woord wordt de volgende dag bekend gemaakt.

Tip! Geef voorbeelden als de leerlingen dit moeilijk vinden. Zo krijgen ze inspiratie en kunnen ze aanvullen met eigen voorbeelden.

Kopieerblad 1

Tip! Je kunt het bronnenblad 2 projecteren ter inspiratie.

▶ Controleren en reflecteren

7 De 'woordenketting' spelen

Zeb wou in het gedicht 'de wind'. De woordenketting begint met het woord 'wind'.

Laat een leerling een woord zoeken dat begint met de eindletter (d) van wind.

Zo gaat de woordenketting verder.

Voorbeeld: wind – draak – koek – kat – toneel – lamp – pet – traan – neus – snorhaar – radijs – ...

Je kunt dit eerst algemeen spelen, nadien kun je het spel bijvoorbeeld enkel spelen met dieren, voorwerpen, voornamen enz.

8 Over de activiteit reflecteren

Laat de leerlingen vertellen wat ze van de activiteit vonden.

- > *Wat vond je leuk / minder leuk?*
- > *Wat vond je het leukst vandaag? Waarom?*
- > *Hoe lukte het samenwerken?*
- > *Was het moeilijk? Wat vond je soms moeilijk?*

Tip! Speel dit spel in de kring.

Zeb

Zeb
die wou de zee,
die wou de zon,
wou alles wat niet kon.
Op een dag wou hij de wind.
En Zeb die zei:
die zoekt, die vindt
en Zeb die vond de wind.
Nu het in zijn hoofd;
wind die zit
en wind die staat;
wind die nooit meer liggen gaat.

Geert De Kockere

Zeb

Zeb
die wou de zee,
die wou de zon,
wou alles wat niet kon.
Op een dag wou hij de wind.
En Zeb die zei:
die zoekt, die vindt
en Zeb die vond de wind.
Nu het in zijn hoofd;
wind die zit
en wind die staat;
wind die nooit meer liggen gaat.

Geert De Kockere

Zeb

Zeb
die wou de zee,
die wou de zon,
wou alles wat niet kon.
Op een dag wou hij de wind.
En Zeb die zei:
die zoekt, die vindt
en Zeb die vond de wind.
Nu het in zijn hoofd;
wind die zit
en wind die staat;
wind die nooit meer liggen gaat.

Geert De Kockere

Zeb

Zeb
die wou de zee,
die wou de zon,
wou alles wat niet kon.
Op een dag wou hij de wind.
En Zeb die zei:
die zoekt, die vindt
en Zeb die vond de wind.
Nu het in zijn hoofd;
wind die zit
en wind die staat;
wind die nooit meer liggen gaat.

Geert De Kockere

Uit: Een straatje zonder eind, Geert De Kockere en Carl Cneut

Naam:

Wat kan niet?

Maak gekke zinnen die niet kunnen! Zoek leuke woorden en kleef ze in je zin.

Tip: Je kunt in plaats van een woord ook af en toe een prentje kleven, of teken iets zots!

Straks eet ik _____

Loes woont in een _____

Ik zie in de lucht een _____

De dokter kijkt in mijn oor en ziet _____

In de kelder is een _____

OP HET TOPJE VAN DE BERG STAAT EEN _____

De dief heeft een _____ vast.

Papa heeft _____

In de zee zit een _____

Straks eet ik vliegenpap.

Loes woont in een _____

Ik zie in de lucht een zeilboot.

De dokter kijkt in mijn oor en ziet _____

In de kelder is een zwembad.

OP HET TOPJE VAN DE BERG STAAT EEN _____

De dief heeft een _____ vast.

Papa heeft een hamer opgegeten.

In de zee zit een olifant.

Domeinen: lezen, spreken, luisteren
Onderwerp: beschrijven wat je ziet, goede vragen stellen
Lesduur: 50 minuten

Lesdoelen

Hoofddoel van de les

- > Ervaren dat mensen van verschillende leeftijden en achtergronden zich anders bewegen en praten. Zichzelf zo ook voorstellen.
- > Benoemen wat er veranderd is aan de houding van iemand.
- > Gerichtte vragen stellen om de juiste informatie te verkrijgen.

Andere doelen

- > Samenwerken in groepjes.
- > Plezier maken met elkaar.
- > Elkaar observeren.
- > Zichzelf tonen.

Materialen

- > Verschillende hoofddeksels (bv. politiepet, brandweerhelm, chique hoed, prinsessendiadeem, petten, mutsen, koksmuts, veiligheidshelm, brandweerhelm, verjaardagskroon, cowboyhoed, fez, zonnehoed, glitterhoed, hoge hoed of natuurlijk een opapet!)
- > Per vier leerlingen een set kaarten voor het spel 'Wie heeft de pet van opa?'
- > Per groep één afbeelding van de pet van opa. Kleiner dan de kaarten.
- > Eventueel knoopjes of muntjes om de score bij te houden.

Voorbereiding

Alles voor fase oriënteren en plannen voor deze les

Extra:

- > Voorzie per vier leerlingen het spel 'Wie heeft de pet van opa?' Dit bestaat uit 18 kaarten met mensen, een afbeelding van de pet van opa en eventueel muntjes (of knopen) om de score bij te houden. (Dan laat je per vraag die gesteld wordt een muntje leggen. Wie het minste muntjes nodig heeft, wint.)
- > Je kunt deel 3 van deze les in een kring doen, of rechtstaand achter hun stoel.

Lesgang

► Oriënteren en plannen

1 Het gedicht beluisteren

Projecteer de poster of bronnenblad 1. Lees het gedicht voor.
Bespreek de inhoud.

- > *Waarover gaat het gedicht?*
- > *Welke andere dingen kun je op je hoofd zetten?*
- > *Kennen jullie mensen die altijd iets op hun hoofd hebben?*
- > *Welk woord zou passen in het gedicht?*

2 Het ontbrekende woord uit het gedicht bedenken

Coöperatieve werkvorm: tweegesprek

Laat de leerlingen per twee of in een grotere groep een woord bedenken dat in het gedicht past.

Laat alle groepjes hun voorstellen toelichten en noteer ze op het bord.
Beslis klassikaal welk woord ze als 'winnaar' kiezen om in te sturen voor het 'gatengedicht'.

► Hoofddoel uitvoeren en verwerken

3 Hoofddekseel bespreken

Selecteer vier hoofddekseels die uiteenlopend zijn (bv. opapet, stoere pet, hoge hoed, ninjamuts).

Het kind in het gedicht voelt zich oud als het de pet van opa opzet.
Hoe zou dat komen?

Als je een opapet hebt, ga eerst daarmee aan de slag. Zet ze zelf op, beweeg als een oude man. Je mag overdrijven. Zeg ook iets als een oud persoon. Laat nadien enkele leerlingen proberen.

Toon bijvoorbeeld een stoere pet.

- > *Van wat voor een persoon zou deze pet kunnen zijn?*
- > *Hoe zou iemand met zo'n pet zich voelen?*
- > *Hoe zou deze persoon rondstappen? (snel/traag – open/gesloten – hoog/laag – ...)*
- > *Hoe zou zo iemand zich voorstellen?*
- > *Welke woorden zou die gebruiken?*
- > *Welk gebaar zou die maken (handdruk, high five, salueren...)?*

Laat de leerlingen kort op deze manier rondstappen en elkaar begroeten.
Doe dat ook voor de drie andere hoofddekseels.

Wanneer je de vier hoofddekseels hebt besproken, krijgen vier leerlingen het op hun hoofd. Zij stappen dan naar een andere leerling op de manier die past bij het hoofddekseel. Ze begroeten de andere zoals ze hebben geoefend en geven het hoofddekseel door.

Als elk kind minstens 2 keer een hoofddekseel op heeft gehad, gaat iedereen terug in de kring of achter zijn/haar stoel staan.

Poster / Bronnenblad 1

Tip! Het maakt niet uit of het ingestuurde woord juist of fout is. Het juiste woord wordt de volgende dag bekendgemaakt.

4 Standbeelden maken

Je legt indien mogelijk nog meer hoofddeksele in de klas. Je hebt er minstens één per groep nodig.

Om het spel uit te leggen doe je het voor.

- > Je kiest een hoofddeksele en neemt een houding aan die erbij past.
- > Je laat de leerlingen heel goed kijken naar de houding.
- > De leerlingen draaien zich om.
- > Je verandert iets aan je houding.
- > Je zegt dat de leerlingen zich opnieuw mogen omdraaien.
- > Ze proberen te vinden én duidelijk te verwoorden wat er veranderd is.

Doe dit twee à drie keer. Verander telkens een ander lichaamsdeel ter inspiratie. Dan is het de beurt aan de kinderen. Hiervoor verdeel je ze in groepjes van vier. Zo heeft elk kind de kans om een keer het standbeeld te zijn.

Ga rond, luister goed en verrijk waar je kunt de verwoording van de houding.

5 Spel: Wie heeft de pet van opa

Hang de 18 kaarten van het spel aan het bord of leg ze duidelijk zichtbaar voor iedereen op de grond. Achter één van de kaarten heb je de afbeelding van de pet van opa verstopt.

Waarom zou opa zijn pet altijd op hebben? Laat de leerlingen verzinnen.

Vertel als volgt: opa had zijn pet ooit een keer verloren. Gelukkig had iemand ze gevonden. Één van deze mensen had zijn pet gevonden en jullie moeten zoeken wie. Om de beurt mogen jullie dadelijk een vraag stellen.

Geef indien nodig enkele suggesties:

- > *Ligt de pet onder iemand met een geel hoofddeksele?*
- > *Ligt de pet onder een kind?*
- > *Ligt de pet onder iemand met een lichtbruine huidskleur?*

De personen die de pet niet hebben, mogen weg of omgedraaid worden.

Speel het spel een tweede keer. Nu laat je twee leerlingen de pet verstopten en hou je zelf in het oog of ze de juiste personen weg halen. Als je denkt dat ze het gesnapt hebben, spelen de leerlingen verder in groepjes van vier. Twee tegen twee.

▶ Controleren en reflecteren

6 Over de activiteit reflecteren

Je kunt de volgende reflectievragen stellen:

- > *Welk hoofddeksele vond je het leukst om op te hebben? (Leg eventueel de hoofddeksele op vier verschillende plaatsen. Laat ze er gaan bij staan, en nog eens de houding aannemen.)*
- > *Wijs naar iemand die een heel origineel standbeeld had gemaakt. (Je kunt die leerling vragen om zijn standbeeld nog eens te laten zien.)*
- > *Wie had er een hele goede vraag bedacht bij het spel? Welke?*
- > *Was er iets dat je moeilijk vond?*
- > *Wat vond je het leukste van deze les?*

Kopieerbladen 1-5

Bronnenblad 1

Opa heeft een pet.
En die pet is al oud.
Want nog nooit,
nog niet één keer,
zag ik opa
met een andere pet.

Op een dag,
toen opa het niet zag,
heb ik ze zelf eens opgezet,
opa's pet.

En o,
wat was ik toen ,
zo ineens, zo vanzelf
zo heel erg oud!

Geert De Kockere

Opa heeft een pet.
En die pet is al oud.
Want nog nooit,
nog niet één keer,
zag ik opa
met een andere pet.

Op een dag,
toen opa het niet zag,
heb ik ze zelf eens opgezet,
opa's pet.

En o,
wat was ik toen ,
zo ineens, zo vanzelf
zo heel erg oud!

Geert De Kockere

Opa heeft een pet.
En die pet is al oud.
Want nog nooit,
nog niet één keer,
zag ik opa
met een andere pet.

Op een dag,
toen opa het niet zag,
heb ik ze zelf eens opgezet,
opa's pet.

En o,
wat was ik toen ,
zo ineens, zo vanzelf
zo heel erg oud!

Geert De Kockere

Opa heeft een pet.
En die pet is al oud.
Want nog nooit,
nog niet één keer,
zag ik opa
met een andere pet.

Op een dag,
toen opa het niet zag,
heb ik ze zelf eens opgezet,
opa's pet.

En o,
wat was ik toen ,
zo ineens, zo vanzelf
zo heel erg oud!

Geert De Kockere

